

GAUTENG PROVINCE
EDUCATION
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

VOORBEREIDENDE EKSAMEN

2023

10022

**AFRIKAANS
EERSTE ADDISIONELE TAAL
(VRAESTEL 2)**

TYD: 2½ uur

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V2

10022A

PUNTE: 70

29 bladsye

X05

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Lees AL die instruksies aandagtig deur voordat jy die vrae beantwoord.

1. MOENIE probeer om die hele vraestel te lees nie. Raadpleeg die INHOUDSOPGAWES op die volgende bladsy en merk die vraagnommers van die vrae oor die tekste wat jy hierdie jaar bestudeer het. Lees hierdie vrae aandagtig deur en kies die vrae wat jy wil beantwoord.

2. Hierdie vraestel bestaan uit VIER afdelings:

AFDELING A: Roman (35)

AFDELING B: Drama (35)

AFDELING C: Kortverhale (35)

AFDELING D: Gedigte (35)

3. Beantwoord vrae in TWEE afdelings, soos volg:

AFDELING A: ROMAN

Beantwoord die vraag oor die roman wat jy bestudeer het.

AFDELING B: DRAMA

Beantwoord die vraag oor die drama wat jy bestudeer het.

AFDELING C: KORTVERHALE

Beantwoord die vrae oor TWEE kortverhale wat jy bestudeer het.

AFDELING D: GEDIGTE

Beantwoord die vrae oor TWEE gedigte wat jy bestudeer het.

Gebruik die kontrolelys op bladsy 4 om jou te help.

4. Volg die instruksies aan die begin van elke afdeling noukeurig.
5. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
6. Begin ELKE afdeling op 'n NUWE bladsy.
7. Bestee ongeveer 75 minute aan elke afdeling.
8. Skryf netjies en leesbaar.

INHOUDSOPGAWE

Kies TWEE afdelings.

AFDELING A: ROMAN

Beantwoord slegs EEN vraag.

VRAAGNOMMER	PUNTE	BLADSYNOMMER
1. <i>Kringe in 'n bos</i>	35	Nie in Gauteng getoets nie
2. <i>Die ongelooflike Avonture van Hanna Hoekom</i>	35	5
3. <i>Meeulanders</i>	35	Nie in Gauteng getoets nie
4. <i>Lien se lankstaanskoene</i>	35	9

AFDELING B: DRAMA

Beantwoord slegs EEN vraag.

5. <i>Poppie – Die Drama</i>	35	Nie in Gauteng getoets nie
6. <i>Paljas</i>	35	13
7. <i>Fiela se kind – Die Drama</i>	35	18

AFDELING C: KORTVERHALE

Beantwoord vrae oor AL TWEE kortverhale.

8.1 “Die droom”	17	22
EN		
8.2 “Kom ons stuur vir Tasu”	18	24

AFDELING D: GEDIGTE

Beantwoord vrae oor AL TWEE gedigte.

9.1 “Die Hanswors”	18	26
EN		
9.2 “Wetenskapmannetjies”	17	28

KONTROLELYS

Gebruik die kontrolelys om te verseker dat jy die vereiste getal vrae beantwoord.

AFDELING	VRAAGNOMMERS	GETAL VRAE BEANTWOORD	DUI AAN (✓)
A: Roman	1 – 4	1	
B: Drama	5 – 7	1	
C: Kortverhale	8	1 (2 kortverhale)	
D: Gedigte	9	1 (2 gedigte)	
LET WEL: Maak seker dat jy vrae oor slegs TWEE afdelings beantwoord het.			

AFDELING A: ROMAN

Beantwoord slegs EEN vraag oor die roman wat jy bestudeer het.

VRAAG 1: *KRINGE IN 'N BOS* – Dalene Matthee

HIERDIE ROMAN WORD NIE IN GAUTENG GETOETS NIE.

VRAAG 2: *DIE ONGELOOFLIKE AVONTURE VAN HANNA HOEKOM* – Marita van der Vyver

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS C

Jammer ons kan nie soos Noag maak en net 'n duif uitstuur nie, sê Beyers toe hy die tweede keer terugkom met skoene wat heeltemal onsigbaar geword het onder 'n paar lae modder. Teen middagete (aartappelsop) lyk ons almal se skoene soos Beyers s'n. Die vloer van die huis is in 'n vieslike toestand. En daar is nog geen teken dat die water minder word nie.	5
“Dit reën seker nog hoër op langs die rivier,” sug Beyers terwyl Mana die sop inskep. “Maar volgens die radio is die ergste oorstromings oor. So ons moet net geduldig wees.”	
Ek wag vir die koningin om iets bitsigs te sê. Maar sy vat net 'n sluk van haar beker kookwater en glimlag bemoedigend vir ons almal.	10
“Ek is seker ek sal teen môre deur daardie drif kan ry,” sê sy vol selfvertroue.	
“Van wanneer af is Ma 'n weerprofeet?” vra Yann.	15
“Ek het nie na die weer gekyk nie, my seun, ek het na die kaart gekyk. Ek het my Tarot-kaarte uitgepak.”	
Sharon se oë begin onmiddellik blink. Selfs meer as wat dit in elk geval die afgelope twee dae blink.	
“Kan jy Tarot-kaarte lees?”	20
“Ja. En volgens die kaarte gaan ek Maandag in Johannesburg wees. Betyds om daardie rol te speel.”	
Sy speel 'n Amerikaanse ...	

2.1 Watter slegte nuus het Beyers gebring toe hy die eerste keer van buite af inkom? (1)

2.2 “Die vloer van die huis is in 'n vieslike toestand.” (Reël 5)

Wat wou Mana skielik doen en waarom is Beyers verbaas daaroor? (2)

- 2.3 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) in te vul. Skryf slegs die KORREKTE woord(e) langs die vraagnommers (2.3.1 tot 2.3.4) neer.
- Margot sê sy voorspel nie die (2.3.1) ... nie, maar raadpleeg die kaarte net wanneer sy 'n (2.3.2) ... het om te vra. Tibo het ook 'n (2.3.3) ... gehad wat hy wou vra. Amos sê Tibo wil weer iets oor (2.3.4) ... vra. (4)
- 2.4 Hanna beskryf Sharon asof sy in volkome kontras met háár is.
- Verduidelik hoe Sharon se lewe uiterlik van dié van Hanna verskil. Noem TWEE verskille. (2)
- 2.5 Watter soort werk doen Beyers? (1)
- 2.6 Voor die vakansie het Mana vir Gavin na 'n partytjie op die berg genooi.
- 2.6.1 Wie se verjaardag sou gevier word? (1)
- 2.6.2 Hoe oud sou dié persoon word? (1)
- 2.7 Dink jy dit was verkeerd van Mana om vir Gavin na die partytjie te nooi? Motiveer jou antwoord met TWEE redes. (2)
- 2.8 Drie mense was baie bly dat Margot kom kuier het. Wie was hulle? Noem hulle name. (3)
- 2.9 Mana maak gereeld vir die gesin sop. Wat bedoel Hanna wanneer sy sê dat die sop teen die einde van die maand proe of dit van dooie akkedisse gemaak is? (1)

EN

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS D

Ek was nog nooit so dankbaar dat ek in die een-en-twintigste eeu lewe nie. Ná 'n enkele aand sonder elektrisiteit, almal van ons kouliek saamgekoek om die koolstoof in die kombuis, wéét ek dat ek enige vorige eeu sou gehaat het. G'n wonder die meisies het aanmekaar flou geval of waansinnig geword nie. Wat anders was daar om te doen?	5
Ons was gisteraand uitgelewer aan mekaar se geselskap. Sonder televisie, rekenaar, telefoon of enige van die ander moderne masjiene wat ons gewoonlik so wonderlik teen mekaar beskerm. Ons was so verveeld dat ons 'n vasvraspeletjie begin speel het. 'n Skielike floute of vinnige vlag waansin sou 'n welkome afwyseling gewees het.	10
Die vasvraery het glad nie gewerk nie. Die punt van so 'n speletjie ...	

"Dié keer gaan ek my belofte hou, Yann," sê sy met glinsterende oë.	15
Dié keer is ek seker dis trane. Maar dan, net voordat sy in die helikopter klim, draai sy terug na my en glimlag met blinkrooi lippe en skitterwit tande. Nie 'n spoor van 'n traan nie.	
"Opskud met daardie roman, hoor! Onthou, ek word nie jonger nie. As die boek eers oor twintig jaar verskyn, bied hulle my dalk die rol van 'n fassinerende <i>ouma</i> aan. En dit poplap, sal 'n fatale slag vir my ydelheid wees."	20
"Ek sal opskud," belowe ek plegtig. "Binne tien jaar."	

- 2.10 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A – D) langs die vraagnommer (2.10) neer.

"Sonder televisie, rekenaar, telefoon of enige van die ander moderne masjiene wat ons gewoonlik so wonderlik teen mekaar beskerm." (Reël 7 – 9)

Met hierdie uitspraak suggereer Hanna dat moderne masjiene veroorsaak dat ...

- A ons in die verlede leef.
- B die mens verveeld raak.
- C algemene kennis getoets word.
- D 'n mens nie met ander hoef te gesels nie.

(1)

- 2.11 Lees weer reël 13.

Waarom het die vasvraspeletjie glad nie gewerk nie?

(1)

2.12 Beyers en Mana het saam met hulle kinders gaan vakansie hou.

2.12.1 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Beyers is Mana se (eerste/tweede) man. (1)

2.12.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 2.12.1. (1)

2.13 Volgens Hanna is lede van haar familie abnormaal.

Stem jy saam? Motiveer jou antwoord met TWEE redes deur na Mana te verwys. (2)

2.14 Dink aan Amos en Tibo.

2.14.1 Wat het die twee gedoen wat vir Hanna briesend (baie kwaad) gemaak het? (1)

2.14.2 Watter straf het Hanna vir hulle uitgedink? (1)

2.15 Watter TWEE positiewe dinge het uiteindelik uit Amos en Tibo se aksies gespruit? (2)

2.16 Die vakansie op die berg was vir Hanna 'n vreemde vakansie.

Kies die persoon in KOLOM B wat by die inligting in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A – E) langs die vraagnommers (2.16.1 tot 2.16.4) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
2.16.1	Hanna ontdek dat hy haar eintlik Fabienne wou noem.	A	Margot
2.16.2	Hy het lekker gelag en 'n hele dag lank nie sy oorfone opgesit nie.	B	Hanna
2.16.3	Sy het gevoel soos Aspoestertjie wat by die prins se bal beland het.	C	Yann
2.16.4	Haar kraampyne begin.	D	Gavin
		E	Mana

(4 x 1) (4)

2.17 Indien jy Hanna was, sou jy Margot se raad (Reël 20 – 22) gevolg het? Motiveer jou antwoord. (1)

2.18 Van watter deel van die storie het jy die minste gehou? Gee 'n rede vir jou antwoord. (2)

[35]

VRAAG 3: MEEULANDERS – Esta Steyn

HIERDIE ROMAN WORD NIE IN GAUTENG GETOETS NIE.

VRAAG 4: LIEN SE LANKSTAANSKOENE – Derick van der Walt

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS G

“*Let’s get this over with,*” sê die vale Miemie Spies en pluk meneer Bruwer se spyskaart uit Lien se hande. Sy gaan sit op die stoeptrappie in die son en krap met ’n pers pen op die dokument.

Lien is verlig. Sy is bly sy hoef nie die leiding te neem nie.

“Ken jy ’n prokureur?” vra Miemie onverwags. Die vraag betrap Lien onkant. Sy kyk ’n paar oomblikke sprakeloos na Miemie. Sy skud haar kop stadig heen en weer. Is dit nou hier waar die haan moet kraai? wonder sy. 5

“My pa se prokureur is ’n regte *perv*, maar ek sal hom bel,” gaan Miemie voort asof sy nie Lien se ongemak agterkom nie. 10

Haar ma roep vir ete. Sy het selfs vir haar ook ’n bietjie spaghetti bolognaise ingeskep. Hulle sit soos ’n wafferse gesin om ’n tafel en eet. Lien kan sien Braam is uit sy kassie. Hy praat aanmekaar oor die krieket-oefening en hulle span wat ’n goeie kans het om die liga te wen. Haar ma gesels saam, *mellow* maar hoegenaamd nie geel nie. 15

Braam vertel dat hulle nog ’n borg vir die span soek. Grobbies sê die spanlid wat ’n borg werf, kan vyftien persent kommissie verdien. Haar ma stel voor Braam moet by die besighede in die omgewing gaan aanklop.

Lien ontspan.

- 4.1 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) in te vul. Skryf slegs die korrekte woord(e) langs die vraagnommers (4.1.1 tot 4.1.4) neer.

Lien en haar klasmaats moet saam aan ’n skooltaak werk. Hulle doen die taak vir die vak (4.1.1) ... Die groeplede het almal neergeskryf dat hulle daarin belangstel om ’n prokureur te word, maar Lien droom daarvan om te reis. Die TWEE plekke wat sy eerste wil besoek, is (4.1.2) ... en (4.1.3) ... Lien sou baie graag liewer op haar vorm oor toekomsplanne (4.1.4) ... wou skryf.

(4)

- 4.2 “Ken jy ’n prokureur?” (Reël 5)
Lien se antwoord op Miemie se vraag was ’n leuen.

Motiveer waarom die stelling WAAR is.

(1)

- 4.3 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A – D) langs die vraagnommer (4.3) neer.

“Hulle sit soos ’n wafferse gesin...” (Reël 12).

Hierdie woorde wys dat Lien ... is.

- A kwaad
- B verbaas
- C ongelukkig
- D ongemaklik

(1)

- 4.4 Lien het moeilike huislike omstandighede gehad en moes werk soek vir ekstra geld.

Watter TWEE mense het vir Lien werk gegee?

(2)

- 4.5 “... *mellow* maar hoegenaamd nie geel nie.” (Reël 15)

4.5.1 Word “geel” konnotatief of denotatief gebruik?

(1)

4.5.2 Verduidelik jou antwoord op VRAAG 4.5.1.

(1)

- 4.6 Skryf die volgende vier gebeure in Lien se matriekjaar onder mekaar in die korrekte VOLGORDE neer:

- Lien help vir Braam om ’n borgskap te kry.
- Lien se vriend vier haar verjaarsdag saam met haar.
- Lien werk in ’n koffiewinkel om kos op die tafel te sit.
- Lien gee haar spaargeld vir Hein om vir Tibbey te probeer help.

(4)

- 4.7 Een van die temas van die roman is deursettingsvermoë.

Dink jy dat die tema vandag steeds relevant is? Motiveer jou antwoord.

(1)

- 4.8 Aan die begin van die roman was Lien se verhouding met haar ouers nie goed nie.

Dink aan TWEE gebeure waaruit die leser kan aflei dat Lien tog die verhoudings met hulle wou verbeter?

(2)

- 4.9 Watter impak het die skool se toneelstuk op Lien se lewe gehad?

(1)

EN

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS H

Sy oorweeg dit om om te draai bushalte toe, maar dan dink sy aan die leë yskas en Braam se flenter beenskutte en aan Kate Hudson se vorms wat onder in haar laai lê. Sy moet ten minste probeer, al is dit net vir 'n rukkies, en niemand sal haar tog met die pruik en die brilletjie herken nie. Sy vou weer die plakkaat oop. 5

Mettertyd begin sy ontspan. Sy glimlag selfs vir die mense wat langs haar stilhou. Die meeste maak geen oogkontak nie. Ander draai hulle vensters op sodra hulle die kruising nader, maak of hulle haar nie sien nie.

Party gee darem. Lien kyk nie wat hulle in haar hande stop nie, maar sy leer gou hoe voel 'n tweerandmunt, 'n vyfrandmunt. Sy verbeel haar die kleiner munte voel ligter. Een vrou gee sowaar vir haar 'n noot. 'n Groene. Sy voel soos 'n hond om die mense se geld te vat. Die brilletjie irriteer haar neus. Dit gly kort-kort af en sy moet dit terugstoot terwyl sy die plakkaat met een hand probeer vashou. Haar drukkende skoene is egter die *pits* ... 10 15

Sedert Tibbey se ongeluk is sy senuweeagtig by haar hoek. Sy is bang vir die karre en sy is bang vir Sproet en sy is skielik baie agterdogtig as mense na haar kyk. Sy hou die verkeer benoud dop ...

4.10 Noem TWEE dinge wat Lien gedoen het om voor te berei voor sy die eerste keer gaan bedel het. (2)

4.11 Verskeie karakters het 'n rol in Lien se lewe gespeel.

Kies die aanhaling in KOLOM B wat by die karakter in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A – E) langs die vraagnommers (4.11.1 tot 4.11.4) neer.

KOLOM A	KOLOM B
4.11.1 Roos	A “Lien Jooste, jy is 'n <i>dark horse</i> .”
4.11.2 Tibbey	B “Jy't lekker by ons <i>vibe</i> ingepas.”
4.11.3 Sproet	C “Jou bord is te <i>fancy</i> .”
4.11.4 Wouter	D “Vat, koop iets wat jy nodig het.”
	E “Dis baie meer <i>exciting</i> as julle rugby.”

(4 x 1) (4)

- 4.12 Op wie se plek het Lien aan die begin gestaan en bedel? (1)
- 4.13 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A – D) langs die vraagnommer (4.13) neer.
- Lien se besluit om te bedel kan as ... gesien word, omdat ...
- A braaf, sy haar gesin wil versorg.
B lui, sy kon gaan werk het as sy wou geld maak.
C gevaarlik, sy nog 'n kind is en dit nie veilig is nie.
D rebels, sy enigiets sal doen net om uit die huis te kom. (1)
- 4.14 Verduidelik die rol van musiek in Lien se lewe. (2)
- 4.15 Kuifie was baie belangrik in Lien se lewe.
- Sê waarom hierdie stelling WAAR is. Gee TWEE feite. (2)
- 4.16 “Sedert Tibbey se ongeluk is sy senuweeagtig by haar hoek.” (Reël 17)
- Gee EEN rede waarom Lien so gevoel het? (1)
- 4.17 Watter insident in die roman het jou ontstel?
- Motiveer jou antwoord. (2)
- 4.18 Waarom kan Lien as 'n rolmodel beskou word? (1)
- 4.19 Watter raad sou jy aan Lien gee as jy haar vriend/in was? (1)

[35]

TOTAAL AFDELING A: 35

AFDELING B: DRAMA

Beantwoord slegs EEN vraag oor die drama wat jy bestudeer het.

VRAAG 5: POPPIE – DIE DRAMA – Elsa Joubert en Sandra Kotze

HIERDIE DRAMA WORD NIE IN GAUTENG GETOETS NIE.

VRAAG 6: PALJAS – Chris Barnard

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS K

<i>(Nollie het 'n nuwe plaat opgesit ... En Hendrik sing 'n paar woorde saam.) ...</i>	
Nollie, ons kuier nou so lekker – was dit Saterdagand, dan't ek vir ons 'n dop gegooi!	
22. Katrien en Emma in Katrien se slaapkamer voor die spieëlkas. Emma sit vir haar ma in die spieël en kyk en Katrien is besig om Emma se hare te vleg.	5
EMMA: Ma stry verniet.	
KATRIEN: Wat?	
EMMA: Ek het oë in my kop. Ma loop met goed rond waaroor Ma nie praat nie.	10
KATRIEN (<i>vinnig</i>): Ag, ons almal seker maar.	
EMMA: As Ma kon oor kies, sou Ma weer trou?	
KATRIEN (<i>verbaas</i>): Hoekom vra jy dit?	
EMMA: Oor ek wil weet.	
KATRIEN: Ek het nog nooit daaroor gedink nie. (<i>'n Gespanne laggie.</i>) Kragtie, Emma, watse praatjies is dit?	15
EMMA: Ek gaan nooit trou nie.	
KATRIEN: Hoekom nie? (<i>Emma antwoord nie.</i>) Emma? (<i>Emma sit net voor haar en kyk, sonder om iets in die spieël raak te sien.</i>) Jy's nog so jonk, my kind. Jy's heeltemal te jonk en te mooi om nou al te moet bang wees.	20
EMMA: Ma was ook jonk. Ma was ook mooi. (<i>Ná 'n ruk.</i>) Ma is nog mooi. (<i>Ná nog 'n ruk.</i>) Ek hou niks van oom Frans nie.	
Katrien kyk op. Hulle oë ontmoet in die spieël. Hulle kyk ...	

Oplaas word dit vir hulle duidelik wat die vier sien: 'n trein. Die trein staan op die sypoor. 'n Goederetrein. Vol dierehokke.	25

- 6.1 “Nollie, ons kuier nou so lekker – was dit Saterdagand, dan't ek vir ons 'n dop gegooi!” (Reël 2 – 3)

Waaruit kan ons aflei dat Hendrik baie van Nollie hou? Noem TWEE dinge.

(2)

- 6.2 Skryf die volgende vier gebeure onder mekaar in die korrekte VOLGORDE neer:
- Emma konfronteer haar ma en sê dat sy met opgekropte gevoelens rondloop.
 - Frans lewer 'n melkkan en 'n mandjie vol rooi appels af.
 - Hendrik vra vir Katrien wanneer sy laas klavier gespeel het.
 - Hendrik sê Emma het weggehol, sy ken nie 'n goeie vryer as sy een sien nie. (4)
- 6.3 Emma se opinie oor 'n verhouding met Nollie het verander.
- Verduidelik hoe Emma se opinie oor 'n verhouding met Nollie van die begin van die drama af tot die einde van die drama verander het. (2)
- 6.4 “As Ma oor kon kies, sou Ma weer trou?” (Reël 12)
- Hoekom verbaas dit 'n mens dat Emma só iets van Katrien vra? (1)
- 6.5 (*'n Gespanne laggie.*) (Reël 15 – 16)
- Wat is die funksie van hierdie toneelaanwysing? (1)
- 6.6 “EMMA: Ek gaan nooit trou nie.” (Reël 17)
- Waarom sou Emma moontlik sê dat sy nooit gaan trou nie? (1)
- 6.7 “Jy's nog so jonk, my kind. Jy's heeltemal te jonk en te mooi om nou al te moet bang wees.” (Reël 20 – 21)
- 6.7.1 Wat impliseer hierdie woorde van Katrien? (1)
- 6.7.2 Waarom sou Emma moontlik bang kon wees? (1)
- 6.8 “EMMA: Ma was ook jonk. Ma was ook mooi. (*Ná 'n ruk.*) Ma is nog mooi. (*Ná nog 'n ruk.*) Ek hou niks van oom Frans nie.” (Reël 22 – 23)
- Waarom hou Emma niks van Frans nie? (1)

- 6.9 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A – D) langs die vraagnommer (6.9) neer.

Dit lyk of Hendrik en Katrien se huwelik na 'n onafwendbare afgrond begin afstuur, maar dan tree daar 'n verwikkeling in wat die drama in 'n nuwe rigting begin stuur. Wat het verander?

- A 'n Leeu het gebrul.
- B 'n Haan het begin kraai.
- C 'n Lokomotief het die stasie ingestoom.
- D Hendrik se motor het langs die pad gebreek.

(1)

- 6.10 “Oplaas word dit vir hulle duidelik wat die vier sien: 'n trein.” (Reël 25)

Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Die sirkusmense staan Hendrik (beangs/verveeld) en inwag terwyl Hendrik op hulle afstorm.

(1)

- 6.11 Die sirkustrein wat op Hendrik se stasie arriveer het, was klaarblyklik 'n fout.

Waar moes die trein eintlik gestop het?

(1)

EN

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS L

KATRIEN:	Op Touwsrivier twintig jaar terug het almal gesê jy gaan stasiemeester wees voor jy dertig is. Toe kom Emma. Toe Lydenburg. Toe Soekmekaar. Toe kom Willem. Toe begin als verkeerd loop. Toe Twyfelfontein. Elke stasie 'n bietjie kleiner, bietjie valer, bietjie verder van als af.	5
(Sy kyk reguit vir hom.)	Nou sit ons hier. Kyk hoe lyk als, Hendrik. Kyk hoe lyk ons ...	
HENDRIK (eenvoudig):	Dis lekker hier, Katrina.	
KATRIEN:	... Is dit?	
HENDRIK:	Hier's niemand wat jou by my probeer wegvat nie. Behalwe Frans, miskien – maar vir Frans sien ek kans.	10
KATRIEN:	Wat? (Sy weet glad nie wat hy bedoel nie.)	
HENDRIK:	Op Touwsrivier was dit die stasiemeester. Moenie sê jy't vergeet nie. Hy kon sy kloue nie van jou afhou nie. Op Lydenburg was dit die onderwyser én die afslaer. Op Soekmekaar was dit omtrent almal. Op Twyfelfontein was dit Pieterse met sy Mercedes en sy volstruisvelkamaste en sy strandhuis en sy bliksemse presente!	15
KATRIEN (kyk weg):	Ek glo nie wat ek hoor nie.	
HENDRIK:	Ek wou jou vir myself hê!	20
KATRIEN:	En toe wat? (Hy staan net vir haar en kyk. Haar stem is bitter.) Jy is al een wat ek ooit liefgehad het, Hendrik McDonald. En jy is al een wat dit nooit wou glo nie.	
	Hy staan 'n hele ruk net doodstil vir haar en kyk.	

- 6.12 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) neer te skryf. Skryf slegs die KORREKTE woord(e) langs die vraagnommers (6.12.1 tot 6.12.4) neer.

Twintig jaar gelede toe hulle getroud is, het Katrien baie hoë (6.12.1) ... van haar nuwe man gehad. Hendrik glo hy en Katrien is steeds gelukkig saam. Dis net: hoe meer ons wou diékant toe, hoe meer het als (6.12.2) ... kant toe geneuk. Ons kan aflei dat Katrien baie (6.12.3) ... is omdat so baie mans haar aandag probeer wen. Emma het uiteindelik tot die slotsom gekom dat die enigste manier vir hierdie gesin om oor hulle probleme te kom, was om daaroor te (6.12.4) ...

(4)

- 6.13 Dit is duidelik uit die drama dat Willem 'anders' is.

Gee TWEE moontlike redes wat die oorsaak kan wees dat Willem nie praat nie.

(2)

- 6.14 Dink jy dat Katrien werklik niks geweet het van die ander mans se belangstelling in haar nie? Motiveer jou antwoord.

(2)

- 6.15 Kies die korrekte antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A – D) langs die vraagnommer (6.15) neer.

“Nou sit ons hier. Kyk hoe lyk als, Hendrik. Kyk hoe lyk ons ...” (Reël 6 – 7)

Hierdie woorde wys dat Katrien ...

- A dink hulle moet te ver ry na ander plekke toe.
- B nie gelukkig is oor hoe Hendrik met Willem praat nie.
- C nie meer optimisties oor hulle huwelik voel nie.
- D enigiets sal doen om Hendrik te oortuig om 'n oorplasing na 'n ander stasie te kry.

(1)

- 6.16 “HENDRIK: Hier's niemand wat jou by my probeer wegvat nie. Behalwe Frans, miskien – maar vir Frans sien ek kans.” (Reël 10 – 11)
 Uit die uittreksel lei ons af dat Frans moontlik vir Katrien sou wou wegvat.

Verduidelik waarom Frans nie vir Hendrik 'n probleem sou wees nie.

(1)

- 6.17 Hendrik McDonald en sy gesin is mense wat partykeer sukkel, wat partykeer allenig voel. Partykeer is hulle hartseer, maar partykeer is hulle bly oor iets.

Kies die gevolge in KOLOM B wat by die gebeure in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A – E) langs die vraagnommers (6.17.1 tot 6.17.4) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
6.17.1	Emma vind die slapende Willem op die divan.	A	Ná 'n rukkie lig Emma haar hand op en druk 'n ander noot.
6.17.2	Nollie gee Emma se handdoek aan.	B	Emma stem in om na die Volstruisdans te gaan.
6.17.3	Willem gaan staan by Emma met 'n selfbewuste glimlag.	C	'n Mens hoor Emma sukkelend klavier speel in die huis.
6.17.4	Die dominee het die afgelope 5 jaar Hendrik slegs besoek om te verdoem.	D	Hendrik huil nou.
		E	Hendrik kom sonder die kerk klaar.

(4 x 1)

(4)

- 6.18 Die verwagting was dat Hendrik McDonald jare gelede al bevordering by sy werk sou gekry het.

Waarom was hierdie verwagting van Katrien nie bewaarheid nie?

(1)

- 6.19 Willem speel aan die einde van die drama 'n eenvoudige wysie oor en oor op Manuel se konsertina. Waarom, dink jy, doen hy dit? Noem TWEE feite.

(2)

- 6.20 Katrien se huwelik met Hendrik was vir haar 'n ontnugtering. Watter lewensles kan 'n mens hieruit aflei?

(1)

[35]

b.o.

VRAAG 7: FIELA SE KIND – DIE DRAMA – Dalene Matthee

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS M

LUKAS: Nina, loop 'n bietjie stadiger.	
NINA: Hou jou bek!	
LUKAS: Jy sal sien, dis lekker op die dorp. Dink net, vier sjielings 'n week en wat jy alles vir jou daarmee kan koop! Jy gaan baie geld hê.	5
NINA: Hou jou bek!	
LUKAS: Ek weet nie vir wat jy my moet loop en uitskel nie, ek het jou niks gemaak nie.	
NINA: Julle kan almal hel toe loop!	

LUKAS: Sê my waarheen is almal op pad?	10
STEM VAN AGTER VERHOOG: Daar lê 'n spookskip by Noetzie, oom. <i>Verskeie stemme herhaal dit.</i>	
LUKAS: 'n Spookskip by Noetzie? Waar is Noetzie? (<i>Mense hardloop net verby.</i>) Waar is Noetzie?	15
STEM: Just follow the track to the south.	
LUKAS: (op band): Iets in my het vooruit begin loop. Watter verskil sou dit maak as ek suid draai? Watter verskil sal dit maak as ek Nina eers die volgende dag loop soek? 'n Spookskip was godsonmoontlik, maar ek wou gaan kyk. Miskien kan ek slaapplek by Noetzie kry. By die waterkant het die skemer die laaste nuuskieriges begin omjaag. Ek het agter teen die bosse bly wag tot die donker almal teen die koppe uitgejaag het. Almal behalwe een man wat langs die water bly staan het.	20
LUKAS: Naand, oom. (<i>Man skrik en swaai om.</i>) Ekskuus, ek wou oom nie laat skrik het nie.	25

- 7.1 Ongeveer hoe oud was Lukas op hierdie stadium in die drama? (1)
- 7.2 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) neer te skryf. Skryf slegs die KORREKTE woord(e) langs die vraagnommers (7.2.1 tot 7.2.4) neer.
- Die boswagter, Mister (7.2.1) ... het kom sê dat hy vir Nina werk as 'n (7.2.2) ... op die (7.2.3) ... gekry het vir vier sjielings 'n week en (7.2.4) ... en klere daarby. Lukas vat haar na die hardepad toe waar die boswagter haar sal kom kry. (4)
- 7.3 Verduidelik hoe Nina se gevoelens oor die weggaan uit die Bos verskil van Lukas se gevoelens. (2)

7.4 Was Lukas 'n goeie rolmodel vir Nina toe hy haar dorp toe vergesel het? Motiveer jou antwoord deur te verwys na die raad wat Fiela vir Lukas gegee het. (1)

7.5 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A – D) langs die vraagnommer (7.5) neer.

Die leser kan in reël 2 uit Nina se woorde: “Hou jou bek!” aflei dat haar taalgebruik is.

- A kru
- B vuil
- C suiwer
- D vleiend (1)

7.6 Verduidelik waarom Lukas in reël 17 “op band” praat. Gee TWEE feite. (2)

7.7 “Watter verskil sal dit maak as ek Nina eers die volgende dag loop soek?”
(Reël 18 – 19)

Verduidelik waarom Lukas nie dadelik na Nina begin soek het nie. (1)

7.8 Kies die persoon in KOLOM B wat by die inligting in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A – E) langs die vraagnommers (7.8.1 tot 7.8.4) neer.

KOLOM A	KOLOM B
7.8.1 ... kan in Noetzie nie ophou om na die sterre te kyk nie.	A Miss Weatherbury
7.8.2 ... is skoon verbaas om te hoor dat Nina broers en susters het.	B Veldkornet Armstrong
7.8.3 ... het in Noetzie in die skemer by die spookskip bly staan.	C Lukas
7.8.4 ... die opgeskote seun van die Lange Kloof wat na Lukas gesoek het.	D Latjie
	E Dawid

(4 x 1) (4)

7.9 Nina het musiek op haar bottels gemaak.

7.9.1 Watter ontstellende ontdekking het sy gemaak toe sy na die geheime plek gaan waar sy die bottels weggesteek het? (1)

7.9.2 Wat was die simboliese betekenis van die besluit om die bottels te begrawe? (1)

EN

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS N

LUKAS:	Jy praat duister, Kaliel, maar miskien verstaan ek beter as wat jy dink. LUKAS <i>loop</i> . <i>Mis begin opkom oor see. NINA kom opgehardloop. Sy het 'n blou rok met blommetjies aan en 'n dik swart tjalie om haar skouers.</i>	5
NINA:	Lukas! Ek het jou gesoek! (<i>Gooi haar arms om hom.</i>)	
LUKAS	(<i>op band</i>): Haar lyf was teen myne en ek het myne voel antwoord gee. Was ek van my verstand af? (<i>Stoot haar weg. Sy vleg haar vingers deur syne. Hy praat gewoon.</i>) Waar die duiwel kom jy vandaan?	10
NINA:	Ek soek jou al dae lank. Ek het begin glo dat jy seker maar weg is ...	
LUKAS:	Die laaste wat ek van jou gehoor het, was by <i>miss Weatherbury</i> toe jy sommer net weer aangeloop het. Vir wat het jy dit gedoen?	15
NINA:	Maar jy het dan gesê ek moet vir Pa loop sê jy kom nie weer terug nie.	

FIELA:	Ek weet. Maar dit sal regkom. (<i>Gekap sterk op. Sy roep.</i>) Benjamin, jy gaan nie met daardie ding op die vangdam op nie! Die dam is drie keer groter en drie keer dieper as toe jy hom laas gesien het. (<i>SELLING af. Op band.</i>) Maar kleintyd se wil was ook nog in hom. Daarby het Selling op die damwal loop sit en hom van daar af in sy kwaad gehelp.	20

- 7.10 Watter vaardigheid wou Lukas by Kaliel leer? (1)
- 7.11 Watter soort werk weier Lukas om vir Kaliel te doen? (1)
- 7.12 “LUKAS (*op band*): Haar lyf was teen myne en ek het myne voel antwoord gee.” (Reël 7 – 8)
- 7.12.1 Vertel waarom Lukas ‘op band’ praat. Gee EEN feit. (1)
- 7.12.2 Hoe, dink jy, voel Lukas hier oor Nina? Motiveer jou antwoord met 'n feit. (2)
- 7.12.3 Watter afleiding kan jy oor Lukas se morele waardes maak wanneer hy vir Nina wegstoot? (1)
- 7.13 Nina het vir Lukas 'n boodskap gebring.
- Wat is die boodskap? (1)

- 7.14 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A – D) langs die vraagnommer (7.14) neer.

Lukas besluit om Lange Kloof toe te gaan. Hy wil 'n ... as present saamneem.

- A skaap
- B koei
- C bok
- D vis

(1)

- 7.15 Fiela ervaar innerlike konflik met Benjamin se tuiskoms.

Waarom is dit ironies dat Fiela innerlike konflik ervaar met Benjamin se tuiskoms?

(2)

- 7.16 “Daarby het Selling op die damwal loop sit en hom van daar af in sy kwaad gehelp.”
(Reël 22 – 23)

- 7.16.1 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Die woorde “in sy kwaad gehelp” word hier (letterlik/figuurlik) gebruik.

(1)

- 7.16.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 7.16.1.

(1)

- 7.17 Skryf die volgende vier gebeure in die korrekte VOLGORDE neer:

- Lukas sê vir Mister Benn hy sal voortaan as Benjamin Komoetie bekendstaan.
- Fiela sê vir Benjamin om die waarheid oor sy identiteit by Barta te gaan uitvind.
- Lukas/Benjamin sê: “Ek is niemand.”
- Barta sê dat sy nie langer met die leuen kan saamleef nie en erken Lukas is nie hulle seun nie.

(4)

- 7.18 Watter lewensles het jy by Lukas/Benjamin geleer?

(1)

[35]

TOTAAL AFDELING B: 35

AFDELING C: KORTVERHALE

Beantwoord die vrae oor AL TWEE kortverhale uit die bundel wat jy bestudeer het.

VRAAG 8: SPIEËLBEELDE

8.1 “DIE DROOM” – Pierre Olivier

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS O

“Ek sê jou dit word al duideliker, dit gebeur al meer,” die meisie teen die venster se ernstige stem dring deur oom Jaap se gedagtes sodat hy onwillekeurig luister.	
“En ek sê dis bog, Rienie. Hoe op aarde kan jy jy wees en nog iemand anders ook? Kom by, ou <i>girlie</i> .”	5
“Jy kan maar spot, Jaco, maar ek droom hierdie drome van ’n plaas tussen wilde bome. Daar is beeste en ek loop op die werf rond en gee hoenders en eende kos. Ek woon daar by my pa en ma en ek het ’n broer, Bernard. Ons is ’n tweeling.”	
“’n Mens kan enigiets droom.” Jaco se stem is effens ongeduldig, “Dis nie te sê jy is dit wat jy droom nie.”	10

Oom Jaap slaap diep. Hy roer onrustig toe die bus stilhou, maar dan raak hy weer weg. Hy sien nie die jongman en die meisie afklim en onder ’n sambreel na wagtende vriende in ’n motor loop nie.	15
In die nanag skrik hy wakker. Onthou, hy moes iets onthou. Hy ruk, die meisie, hy moes haar waarsku. Waar? Hulle sitplekke is leeg. Sou hy gedroom het? Hy ril skielik en trek die kombers wat die waardin oor hom gegooi het, stywer om sy lyf. Dan ontspan hy, natuurlik het hy net gedroom. Hoe sou die meisietjie nou ooit kon gedroom het van ...	20

8.1.1 Wat is die meisie se naam waarvan Rienie droom? (1)

8.1.2 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woorde neer te skryf. Skryf slegs die KORREKTE woord(e) langs die vraagnommers (8.1.2(a) tot 8.1.2(d)) neer.

Die gebeure van oom Jaap se familie lank gelede, het ’n toevallige (a) ... met die droom wat Rienie aan Jaco vertel. Die droom laat ’n mens wonder of dit net toeval is waarin die jong (b) ... skynbaar herroep wat met oom Jaap se familie lank gelede gebeur het en of dit dalk ’n (c) ... is oor wat met die (d) ... gaan gebeur. (4 x 1) (4)

8.1.3 Oom Jaap het aan die slaap geraak en eers in die nanag wakker geword.

Noem DRIE dinge wat gebeur het toe Oom Jaap op die bus wakker skrik. (3)

- 8.1.4 Bespreek Oom Jaap se innerlike konflik voordat hy aan die slaap geraak het. (1)
- 8.1.5 (a) Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.
Rienie sê haar droom was soos 'n (kortverhaal/vervolgverhaal). (1)
- (b) Motiveer jou antwoord op VRAAG 8.1.5(a) deur te verduidelik waarom Rienie so sê. (1)
- 8.1.6 Watter ooreenkoms is daar in die weersomstandighede van die aand van Oom Jaap se broer se ongeluk en die aand op die bus? (1)
- 8.1.7 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A – D) langs die vraagnommer (8.1.7) neer.
Spanning is in die kortverhaal geskep deur ...
- A die verhaal met 'n oop slot te eindig en die slot aan die leser oor te laat.
B die feit dat Oom Jaap nie seker is of Julia se dogter hom sal aanvaar nie.
C die weersomstandighede wat daardie aand geheers het.
D die seun wat laat is voordat die bus vertrek. (1)
- 8.1.8 "Ek sê dis bog, Rienie. Hoe op aarde kan jy jy wees en iemand anders ook?" (Reël 4 – 5)
Met hierdie woorde is dit duidelik dat Jaco nie vir Rienie geglo het nie. Stem jy saam? Motiveer jou antwoord. (1)
- 8.1.9 Wat, dink jy, het met die jongmense op die bus gebeur nadat hulle deur vriende in 'n motor opgelaai is?
Gee 'n rede vir jou antwoord. (1)
- 8.1.10 As jy in Oom Jaap se skoene was, hoe sou jy teenoor die meisie opgetree het?
Motiveer jou antwoord. (1)
- 8.1.11 Glo jy dat 'n mens se drome letterlik waar kan word? (1)

EN

8.2 “KOM ONS STUUR VIR TASU” – Maretha Maartens

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS P

"Kom ons stuur vir Tasu en vir my," sê Evelina. "Ma kan ons met oom Jollyman se taxi stuur, Ma!"	
Ma tel haar kop skielik op.	
"Vir jǎu stuur ek nie saam nie, Evelina," sê sy. "Jy het nog nie verstand nie. Maar Tasu ... hoekom nie?" Dan word haar gesig weer treurig. "Dit kos te veel geld," sê sy. "Oom Jollyman vra vyf-en-dertig rand tot in Kimberley en dan moet Tasu nog verder ry, tot by Perdeberg, en terug. Dit gaan niks minder as sestig, sewentig rand kos nie. Buitendien: Tasu was nog nooit alleen weg nie."	5
***	10
Oom Jollyman druk die toeter en almal rondom hom begin groet en boodskappe afgee en lawaai.	
Tasu klim in die taxi. Die bussie is reeds vol; dit word by die oomblik voller. Jy kry mense se reuke en voel hul skouers en heupe teen jou skuur. Daar is stapels bagasie in die bagasiebak en op die dak; jy kan niks deur die agterste ruit sien nie. Die vrou langs hom hou 'n sak mieliemeel op haar skoot en 'n man voor hom sit op 'n hoop klein matjies. Agter hom sit daar vyf mense in kerkklere. Hy is vasgekeer tussen koppe en skouers en bene en bondels.	15
Oom Jollyman trek weg. Tasu se arms is klaar vasgeknyp. Dis onmoontlik om vir Ma en Sterkman en Evelina te waai.	20

8.2.1 “Kom ons stuur vir Tasu en vir my ...” (Rēel 1)

Waarom is dit ironies as Ma sê dat Evelina nog nie verstand het nie? (2)

8.2.2 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies

"Dit kos te veel geld," sê sy. (Reël 6)

Hierdie woorde suggereer dat Tasu-hulle (ryk/versukkeld) is. (1)

8.2.3 Tasu se ma het geld gaan leen om taxigeld vir hom te kry.

Sê waarom hierdie stelling ONWAAR is. (1)

8.2.4 Tasu maak van kleins af tieroogklippe bymekaar. Tasu offer sy versameling tieroë, wat hy self in die veld bymekaargemaak het, op om vir die taxirit te betaal.

Watter karaktereienskap van Tasu word hier uitgebeeld? (1)

- 8.2.5 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A – D) langs die vraagnommer (8.2.5) neer.

Die feit dat Tasu, ten spyte van sy vrese, steeds met 'n mikrobustaxi gery het om sy ouma se medisyne vir haar te neem, wys dat hy 'n ... persoon is.

- A besorgde
- B gelukkige
- C waaghalsige
- D ongehoorsame

(1)

- 8.2.6 Noem DRIE redes waarom Tasu bang was om in 'n mikrobustaxi te ry.

(3)

- 8.2.7 Het Tasu sy vrese om in 'n mikrobustaxi te ry, oorkom?

Motiveer jou antwoord.

(1)

- 8.2.8 Tasu is 'n rolmodel in hierdie kortverhaal.

Kies die eienskappe in KOLOM B wat by die beskrywing in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A – E) langs die vraagnommers (8.2.8(a) tot 8.2.8(d)) neer.

KOLOM A	KOLOM B
(a) Tasu stel voor dat hulle iets verkoop om geld bymekaar te maak.	A gehoorzaam
(b) Tasu gaan Perdeberg toe.	B liefdevol
(c) Tasu verkoop veertien van sy brandewynbotteltjies vol tierogies.	C planmaker
(d) Tasu tree in belang van sy familie op.	D vredemaker
	E entrepreneur

(4 x 1) (4)

- 8.2.9 Terwyl Tasu in oom Jollyman se mikrobustaxi ry, beleef hy konflik.

Bespreek Tasu se innerlike konflik.

(2)

- 8.2.10 Dink jy Tasu sou sy vrese oorkom het as hy nie Perdeberg toe gestuur was nie?

Motiveer jou antwoord.

(1)

- 8.2.11 Het jy empatie met dít wat Tasu deurmaak in oom Jollyman se mikrobustaxi?

Motiveer jou antwoord.

(1)

[35]

TOTAAL AFDELING C: 35

AFDELING D: GEDIGTE

Beantwoord die vrae oor AL TWEE gedigte uit die bundel wat jy bestudeer het.

VRAAG 9: VERSKUNS VIR EERSTE ADDISIONELE TAAL

9.1 'DIE HANSWORS' – S.J. Pretorius

Lees die gedig hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

DIE HANSWORS – S.J. Pretorius

1 Oor sy afsigtelike boggel,
 2 en kromheid, het hul hom gekoggel,
 3 en bitterder was hul venyn
 4 as sy vergroeide ruggraatpyn.

5 Tussen die diere in 'n hoek
 6 het hy die eensaamheid gesoek:
 7 "Met klere wat gedurig gaar is,
 8 wat doen die vent met sy salaris?"

9 Hy't maandeliks by die poskantoor
 10 'n brief gepos of een gelees
 11 by die dierkratte, oor en oor:
 12 "Sou daar tog êrens iemand wees?"

13 En daardie ewige reuk van drank:
 14 nie een sou huil as hy bedank,
 15 maar waar hy in die sirkustent
 16 aapagtig teen die firmament,
 17 hoog teen die takelwerk, kon klouter,
 18 die dood uittart, en, klein kabouter,
 19 sy duiwelstreke uithaal onder
 20 dat almal skater vir die wonder,
 21 is hy, hoeseer verag, verlate,
 22 nog deur die baas beskou as bate.

23 Toe het 'n brief gekom eendag ...
 24 Hy't oor die bed gebuk, verblind,
 25 terwyl die boggelvroujie, sag,
 26 sterwend fluister: "Dankie my kind ..."

[Uit: *Album 60. Human & Rousseau, 1960*]

9.1.1 Waar werk die hanswors? (1)

9.1.2 Watter stemming heers in die gedig? (1)

9.1.3 Bespreek die tema van die gedig. (1)

9.1.4 Lees weer reël 1.

Hoekom, dink jy, praat die spreker van “afsigtelike boggel” en nie van “kifose” nie? (1)

9.1.5 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) neer te skryf. Skryf slegs die KORREKTE woord(e) langs die vraagnommers (9.1.5(a) tot 9.1.5(d)) neer.

Die digter maak gebruik van verskillende sintuie sodat die leser kan (a) ... hoe die mense van die hanswors skinder en (b) ... hoe die hanswors lyk. Die hanswors laat die mense lag, maar niemand weet van sy (c) ... en (d) ... lyding nie. (4)

9.1.6 Kies die letterkundige term in KOLOM B wat by die aanhaling in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A – D) langs die vraagnommers (9.1.6(a) tot 9.1.6(c)) neer.

KOLOM A	KOLOM B
(a) “ <u>v</u> erag, <u>v</u> erlate”	A retoriese vraag
(b) “Toe het ’n brief gekom eendag ...”	B alliterasie
(c) “Sou daar tog êrens iemand wees?”	C inversie
	D kontras

(3 x 1) (3)

9.1.7 Waarom, dink jy, het die hanswors sy briewe by die dierkratte gaan lees? (1)

9.1.8 Volgens strofe 4, waarna het die hanswors geruik? (1)

9.1.9 Haal DRIE OPEENVOLGENDE woorde uit strofe 4 aan wat aandui dat die hanswors lewensgevaarlike toertjies doen. (1)

9.1.10 Lees weer die slotstrofe (strofe 5).

(a) Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Daar is ’n wending, want die hanswors se moeder is (sterwend/lewend). (1)

(b) Motiveer jou antwoord op VRAAG 9.1.10. (1)

- 9.1.11 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A – D) langs die vraagnommer (9.1.11) neer.

Die inhoud van die gedig is ..., want al het die hanswors vir sy ma omgee, kry hy geen respek van sy medemens af nie.

- A stereotiperend
- B sarkasties
- C uitdagend
- D ironies

(1)

- 9.1.12 Watter les leer jy uit hierdie gedig?

(1)

EN

9.2 “WETENSKAPMANNETJIES” – Antjie Krog

Lees die gedig hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

WETENSKAPMANNETJIES – Antjie Krog

- 1 Julle sit onder swart teleskope
- 2 en kyk na die son
- 3 tot julle beseft dat julle nooit daar sal kom.
- 4 Pateties bepaal julle dan die ligjare
- 5 en vertel dat die son as't ware
- 6 inkrimp en eendag sal verdwyn
- 7
- 8 Ons sit maar hoog op die windpomp
- 9 en kyk hoe die son sy kop stamp
- 10 teen die rant
- 11 hoe hy bloei
- 12 hoe die vaal lug gloei
- 13 hoe die bome tot silhoeëtte verskroei.
- 14
- 15 daarom, liewe menere, teken ek klawertjies
- 16 tussen my huiswerk, kry ek 26%
- 17 want ek luister eerder na
- 18 die verdwaalde korhaan
- 19 tussen die bossies by die tennisbaan
- 20 en kwadreer liever my vreugdes
- 21 en vind dan die logaritme van my hartseer
- 22 want syfers bring eensaamheid
- 23 wat geen mens kan keer.

[Uit: *Dogter van Jefta*. Human & Rousseau, 1970]

- 9.2.1 Na wie verwys “julle” in reël 1?

(1)

- 9.2.2 Voltooi die volgende sinne feitlik korrek deur die ontbrekende woord(e) neer te skryf. Skryf slegs die KORREKTE woord(e) langs die vraagnommers (9.2.2(a) tot 9.2.2(c)) neer.
- Strofe 1 is 'n (a) ... van "julle" en wat hulle doen, terwyl strofe 2 fokus op (b) In strofe 3 kry ons 'n (c) ... wat die gevolgtrekking inlei. (3)
- 9.2.3 "en kyk hoe die son sy kop stamp teen die rant" (Reël 8 – 9)
- (a) Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.
- Die digter maak in die reël gebruik van (personifikasie/n metafoor). (1)
- (b) Verduidelik die letterlike betekenis van reël 8 en reël 9. (1)
- 9.2.4 Watter TWEE woorde in strofe 3 vorm 'n kontras? (1)
- 9.2.5 Haal EEN woord uit strofe 2 aan wat daarop dui dat dit donker word. (1)
- 9.2.6 Waarom, dink jy, gebruik die digter die verkleiningsvorm in die titel? (1)
- 9.2.7 Wat is die oorheersende rymskema in die gedig? (1)
- 9.2.8 Wat is die tema van die gedig? (1)
- 9.2.9 Noem TWEE dinge wat vir die spreker vreugde bring. (2)
- 9.2.10 Waarom, dink jy, kan ons sê dat die spreker kuns meer as wetenskap sal geniet?
- Gee TWEE feite. (2)
- 9.2.11 Die spreker gebruik nooit berekeninge nie.
- Sê waarom hierdie stelling ONWAAR is. (1)
- 9.2.12 Verduidelik waarom dit gepas is dat die spreker klawertjies in haar boek teken. (1)
- [35]

TOTAAL AFDELING D: 35

TOTAAL: 70